

forbundet for kunst og kultur

Skriftlig innspill til Fellesskoleutvalget – Kunnskapsdepartementet

Fellesskolen som bærebjelke for et demokratisk, skapende og inkluderende samfunn.

Om Creo:

Creo – forbundet for kunst og kultur er Norges største kunstner- og kulturorganisasjon. Creos medlemmer arbeider innenfor alle deler av kunst- og kulturlivet.

1. Hva legger Creo i begrepet fellesskolen?

Fellesskolen er en av de viktigste bærebjelkene i et åpent, demokratisk og inkluderende samfunn. Når vi snakker om fellesskolen, handler det om en skole som gir alle barn og unge like muligheter til læring, utvikling og mestring, uavhengig av sosial, kulturell eller økonomisk bakgrunn. Fellesskolen er et verktøy for sosial utjevning, et felles rom der barn og unge møtes på tvers av ulikheter, og får anledning til å utvikle både sin faglige og kreative kompetanse og sin sosiale og kulturelle forståelse.

For Creo er det avgjørende at fellesskolen gir rom for en helhetlig utvikling av mennesket, der både kunnskapsformidling, danning, kreativitet og skaperglede er sentrale elementer. En skole som gir elevene like muligheter til å utforske, utvikle og uttrykke sine talenter – enten de ligger i estetiske, praktiske eller teoretiske fag.

Vi mener at fellesskolen også må være en sentral kulturbærer, der kunst- og kulturuttrykk inngår som en naturlig og verdsett del av opplæringen. Kulturell kompetanse er ikke bare et supplement til annen kunnskap, men en grunnleggende kompetanse, samt en forutsetning for demokratisk deltakelse, ytringsfrhet, kritisk tenkning og samfunnsengasjement.

2. Hva mener Creo det er viktigst å bevare ved dagens skole?

Det viktigste å bevare ved dagens skole er dens rolle som en inkluderende møteplass og en sterk bærer av demokratiske verdier. Skolen må forbli en arena der alle elever, uansett bakgrunn, får like muligheter til å lykkes og utvikle seg som hele mennesker.

Creo mener det er avgjørende å opprettholde og styrke skolens brede fagtilbud og mangfold. Elever har ulike forutsetninger og læringsbehov, og skolen må møte dem der de er. Derfor må praktiske og estetiske fag likestilles med teoretisk undervisning. Det handler om å anerkjenne at mestring og utvikling skjer på flere arenaer – ikke bare gjennom teoretisk kunnskap, men også gjennom skapende, praktiske og sanselige erfaringer. Skolen skal ikke reduseres til en kunnskapsfabrikk, men være en helhetlig læringsarena som gir alle elever reell mulighet til å lykkes.

Oversikt over praktisk og estetiske fag i fellesskolen:

Kategori	Fag/Valgfag	Kommentar
Obligatoriske fag	Kunst og håndverk	Alle trinn
	Musikk	Alle trinn
	Mat og helse	Alle trinn
	Kroppsøving	Alle trinn
Valgfag (Ungdomstrinnet)	Design og redesign	Praktisk og skapende arbeid
	Drama og teater	Fokus på scenekunst
	Fysisk aktivitet og helse	Praktisk og helsefremmende
	Innsats for andre	Praktisk, sosialt arbeid
	Medier og kommunikasjon	Praktisk mediearbeid
	Produksjon for sal og scene	Produksjon av scenekunst
	Teknologi i praksis	Praktisk og teknologisk arbeid
	Friluftsliv	Praktiske uteaktiviteter
	Reiseliv	Praktisk, lokalt tilpasset
	Kulturskole	Kan støtte undervisningen
Andre arenaer	Tverrfaglige temaer	Praktisk rettet prosjektarbeid
	Samarbeid – talentutviklingsprogram	Musikk på Majorstuen (M@M) er et tilbud for elever på 5.–10. trinn som har talent innen klassisk musikk. Tilbudet er et samarbeid mellom Majorstuen skole og Barratt Due musikkinstitut, og ble etablert av Oslo kommune etter rapporten «Tid for talent» fra 2008. M@M inngår i Osloskolens Talent- og spesialtilbud.

Disse fagene er viktige for tradisjonsoverføring, og for å ivareta fagenes autonomi og egenverdi. De praktiske og estetiske fagene fremmer ikke bare den enkelte elevs trivsel og motivasjon, men bidrar også til å utvikle evner som kreativitet, kritisk refleksjon, samarbeid og kommunikasjon – ferdigheter som er avgjørende i fremtidens samfunn og arbeidsliv.

Det er derfor viktig å bevare disse fagene og styrke skolens dannelsesoppdrag, og sikre at kunst, kultur og estetiske fag har en reell og tydelig plass i opplæringsløpet.

3. Hvilke utviklingstrekk i samfunnet mener Creo utfordrer fellesskolen?

Fellesskolen utfordres i dag av flere samtidige utviklingstrekk.

For det første ser vi en økende sosial og økonomisk ulikhet som gjenspeiles i barn og unges livs- og læringsmuligheter. Dette skaper større forskjeller i skoleprestasjoner og livsutfoldelse, og truer fellesskolens ambisjon om å være en arena for sosial utjevning.

For det andre preges samfunnet av en stadig sterkere målstyring og standardisering av skolen, der resultater på nasjonale prøver og internasjonale rangeringer ofte settes høyere enn helhetlig læring og personlig utvikling. Denne utviklingen risikerer å redusere skolen til en eksamensfabrikk, der fag som ikke kan måles like lett – som musikk, kunst og håndverk, dans og drama – blir nedprioritert.

Videre ser vi en økende fragmentering av oppvekstmiljøene, der kommersielle krefter og private aktører får større plass på bekostning av offentlige, inkluderende tilbud. Dette bidrar til å forsterke forskjeller i tilgang til kulturtilbud og fritidsaktiviteter, og setter fellesskolens rolle som garantist for like muligheter under press.

Creo mener også at manglende kompetansekrav i praktiske og estetiske fag utfordrer skolens mulighet til å gi alle elever likeverdig undervisning. Når en stor andel av lærerne som underviser i disse fagene mangler nødvendig faglig ferdypning, svekkes kvaliteten på undervisningen og elevenes mulighet til å oppleve mestring og utvikle viktige skapende og kulturelle ferdigheter.

Vi ser konturene av en økende privatisering av utdanningssektoren, som legger et betydelig press på fellesskolen. Dersom fellesskolen ikke leverer et tilbud av høy kvalitet, tilpasset elevenes ulike behov, øker risikoen for at flere foreldre velger private grunnskoler. Flere private aktører har allerede tatt inn over seg hvor viktig praktiske og estetiske fag er for å styrke elevenes motivasjon, trivsel og psykiske helse. Her har fellesskolen en stor utfordring – den har ikke vært god nok til å ivareta disse behovene. Skal fellesskolen beholde sin posisjon som samfunnets viktigste arena for sosial utjevning, må den også være et attraktivt valg. Det krever at praktiske og estetiske fag prioriteres og integreres som en likeverdig del av elevenes opplæring.

4. Hva skal skolens viktigste oppgaver være i framtiden?

I møte med et samfunn preget av raske endringer, digitalisering, klimakrise og økende kompleksitet, må skolens oppdrag være å utdanne hele mennesker – ikke bare arbeidstakere, men aktive og ansvarlige samfunnsborgere.

Skolen skal fortsatt være den viktigste arenaen for å sikre demokratisk dannelses og sosial utjevning. Men dette krever at skolen i større grad enn i dag anerkjenner verdien av estetiske, praktiske og skapende fag som grunnleggende for både læring, motivasjon og livsmestring. Kunst og kultur må ikke behandles som tillegg eller «pausefag», men som sentrale kunnskapsområder som bidrar til å utvikle barns kreativitet, kritiske sans og evne til å forstå og uttrykke seg i møte med en kompleks verden.

Creo mener at skolen må prioritere:

- ***Å sikre reell fagkompetanse i alle fag, også de praktiske og estetiske.***
- ***Å styrke de praktiske og estetiske fagene og læreres faglige kompetanse i både omfang, status og innhold.***
- ***Å videreutvikle skolen som en arena for kulturell deltakelse og skaperglede.***
- ***Å bidra aktivt til sosial utjevning gjennom et bredt og allment tilgjengelig kultur- og fritidstilbud, også i samarbeid med kulturskolen og frivilligheten.***

14.05.2025

Skolen skal være et sted hvor elevene opplever mestring, finner sin egen stemme og får utvikle sitt fulle potensial – faglig, sosialt og kulturelt. Det er gjennom en sterk fellesskole, med rom for hele mennesket, at vi bygger et bærekraftig og demokratisk samfunn for fremtiden.

Vennlig hilsen,

Geir Grønnestad
Nestleder

forbundet for kunst og kultur

+47 911 75 295
creokultur.no

Brugata 19
Grønland

0186 OSLO